

**លិខិតចំហរស្តីពីខួបនៃការឯកភាពគ្នាប្រាំចំណុចស្តីពីមីយ៉ាន់ម៉ា និង
អាស៊ាន និងដៃគូសន្តនាអាស៊ាន**

ជូនចំពោះ៖ មេដឹកនាំអាស៊ាន

ឯកឧត្តម Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah នាយករដ្ឋមន្ត្រីប្រ៊ុយណេ

ឯកឧត្តម ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីកម្ពុជា។

ឯកឧត្តម Joko Widodo បុរាណាធិបតីឥណ្ឌូនេស៊ី

ឯកឧត្តម ថងលួន ស៊ីសុលីត នាយករដ្ឋមន្ត្រីឡាវ

ឯកឧត្តម Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob នាយករដ្ឋមន្ត្រីម៉ាឡេស៊ី

ឯកឧត្តម Rodrigo Roa Duterte បុរាណាធិបតីហ្វីលីពីន

ឯកឧត្តម Lee Hsien Loong នាយករដ្ឋមន្ត្រីសិង្ហបុរី

ឯកឧត្តម ប្រាយុទ្ធ ចាន់អូចា នាយករដ្ឋមន្ត្រីថៃ

ឯកឧត្តម Nguyen Xuan Phuc នាយករដ្ឋមន្ត្រីវៀតណាម

ថ្ងៃទី ២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០២២

Re: មួយឆ្នាំចាប់តាំងពីការឯកភាពរបស់អាស៊ានស្តីពីមីយ៉ាន់ម៉ា - ពេលវេលាសម្រាប់ផលវិបាក
ឯកឧត្តម /លោកជំទាវ

វាមានរយៈពេលមួយឆ្នាំហើយចាប់តាំងពីការឯកភាពប្រាំចំណុចស្តីពីមីយ៉ាន់ម៉ាត្រូវបានឈាន
ដល់នៅឯ

កិច្ចបុណ្យមេដឹកនាំអាស៊ាន រវាងមេដឹកនាំអាស៊ានទាំងអស់និងឧត្តមសេនីយឯក Min Aung
Hlaing ដើម្បីដោះស្រាយវិបត្តិនយោបាយ និងមនុស្សធម៌ដែលកាន់តែយ៉ាប់យឺតដែលបង្កឡើង
ដោយរដ្ឋបុរាណខុសច្បាប់ របស់គាត់។

នៅឆ្នាំនោះ អគ្គមេបញ្ជាការ Min Aung Hlaing បានបរាជ័យទាំងស្រុងក្នុងការអនុវត្តការ
ឯកភាពគ្នាទាំងប្រាំចំណុច។ ដោយសារការបរាជ័យនេះ វាដល់ពេលហើយសម្រាប់អាស៊ានដើម្បី
បន្ត ដាក់ទណ្ឌកម្ម គាត់ ចំពោះការរងទុក្ខមិនស្រាកស្រានដែលគាត់កំពុងធ្វើបាបបុរាណ
មីយ៉ាន់ម៉ា និងការមិនយកចិត្តទុកដាក់ទាល់តែ សោះ របស់គាត់ សម្រាប់ដៃគូក្នុងតំបន់របស់
គាត់។

ក្នុងអំឡុងពេលនេះ យោធាមីយ៉ាន់ម៉ាបានបញ្ចេញសង្គ្រាមពេញទំហឹងលើបុរាណរបស់ខ្លួន ដែល
យោងទៅតាម ឧត្តម ស្នងការអង្គការសហបុរាណជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សមាន "ការ
រំលោភសិទ្ធិមនុស្សជាប្រព័ន្ធ និងដែល រីករាលដាល" ដែលអាចស្មើនឹង "ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និង
ឧក្រិដ្ឋកម្មបុរាណមនុស្សជាតិ"។ " ឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនេះរួមមាន ការចាប់ខ្លួន តាមអំពើចិត្តរបស់

ASEAN PARLIAMENTARIANS FOR HUMAN RIGHTS

សកម្មជនបុរាណបែបយោធារាប់ពាន់នាក់ និងសមាជិកគ្រួសាររបស់ពួកគេ។ ការប្រើប្រាស់ ទម្លាប់នៃការធ្វើទារុណកម្ម អ្នកជាប់ឃុំ ជាញឹកញាប់មានផលវិបាកដ៏សាហាវ។ ការបាញ់សម្លាប់ បាតុករដោយគ្មានអារុធ ការវាយ បុហារតាម អាកាស លើជនស៊ីវិល ក្នុងតំបន់ ជនជាតិភាគតិចនៃបុរេសម័យ៉ាន់ម៉ាការដុតអ្នកភូមិទាំងមូល និងការសម្លាប់ក្រៅ បុព្វន្ត តុលាការ។

បុរេសម័យខនឹងភាពយោធាទាំងនេះ ឥឡូវនេះអាស៊ានត្រូវតែទទួលយកការពិត ដែលបាន បង្ហាញម្តងហើយម្តងទៀត ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានខែចុងក្រោយនេះថា អគ្គមេបញ្ជាការ Min Aung Hlaing មិនមានចេតនាអ្វីក៏ដោយ ក្នុងការ ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវការឯកភាពនោះ លុះត្រាតែ គាត់មានអារម្មណ៍ថាមានសម្ពាធខ្លាំងក្នុងការធ្វើដូច្នោះ។

នៅក្នុងការឆ្លើយតបរួមគ្នាដើមរបស់ APHR យើងបានផ្តល់នូវការផ្តល់យោបល់ និងការគាំទ្រ ដើម្បីធានាឱ្យមានការ អនុវត្តនៃការឯកភាពទាំងប្រាំចំណុចធ្វើឱ្យមានការរួមចំណែកជា វិជ្ជមានក្នុងការកែលម្អស្ថានភាពនៅលើមូលដ្ឋាន។ វាក៏ នៅក្នុងស្មារតីដូចគ្នា ដែលឥឡូវនេះ យើងជំរុញឱ្យអ្នកចាត់វិធានការខាងក្រោម ដើម្បីបញ្ឈប់អំពើយោធារបស់ យោធាម័យ៉ាន់ម៉ា ដោយចាប់ផ្តើមលើសរបស់ពួកគេឱ្យទទួលខុសត្រូវ និងផ្តួចផ្តើមដំណើរការពិតប្រាកដឆ្ពោះទៅរក សន្តិភាព និងលទ្ធិបូជាធិបតេយ្យ។

ទីមួយ អាស៊ានត្រូវតែពិចារណាឡើងវិញឱ្យបានហ្មត់ចត់អំពីតួនាទីនិងយន្តការតែងតាំង បេសកជនពិសេសរបស់ខ្លួនបុរេសម័យ៉ាន់ម៉ា ដោយមើលឃើញពីកំណត់ត្រាមិនល្អនៃអ្នក កាន់តំណែងមុនទាំងពីរនៃមុខតំណែងដ៏លំបាកនេះ។

ដូចដែលជំហរនៅពេលនេះបេសកជនពិសេសមិនតំណាងឱ្យអាស៊ានទេប៉ុន្តែជាបុរេសម័យបុរេសម័យហើយ ដូច្នោះមានការផ្លាស់ប្តូរជារៀងរាល់ឆ្នាំ ដែលធ្វើឱ្យវាពិបាកខ្លាំងណាស់ក្នុងការរក្សា គោលនយោបាយស៊ីសង្វាក់ពេលក្រោយទៀត។ គួរបញ្ជាក់ផង ដែរថា បេសកជនពិសេសទាំងពីរ ដែលត្រូវបានតែងតាំងមកទល់ពេលនេះ គឺជាមនុស្សជាន់ខ្ពស់ក្នុងកុស្តង ការបរទេស រៀងៗខ្លួន ដែលបេសកកម្មរបស់ពួកគេជាបេសកជនពិសេស មិនចាំបាច់ជាអាទិភាពតែមួយគត់ ឬ សូម្បីតែកំពូលនោះទេ។

ដើម្បីធ្វើឱ្យមុខតំណែងកាន់តែមានបុសិទ្ធភាពបេសកជនពិសេសគួរតែជាមនុស្សម្នាក់ដែល ឧទ្ទិសទាំងស្រុងចំពោះបេសកកម្មនេះ ហើយគួរតែត្រូវបានតែងតាំងដោយឈរលើមូលដ្ឋាន រយៈពេលវែង ហើយឆ្លើយតបទៅនឹងអាស៊ានទាំងមូល មិនមែនត្រឹមតែជាបុរេសម័យបុរេសម័យនោះ ទេ។ សមាជិកអាស៊ានគួរតែបង្កើតលក្ខខណ្ឌប្រើប្រាស់យ៉ាងច្បាស់លាស់ និងទូលំទូលាយដែល ធ្វើឱ្យច្បាស់លាស់នូវភារកិច្ចអាណត្តិនិងសិទ្ធិអំណាចដែលពាក់ព័ន្ធនឹងតួនាទីរបស់ បេសកជនពិសេសក៏ដូចជាបែងចែកធនធានចាំបាច់ ដើម្បីបំពេញបេសកកម្ម។

ទីពីរ នៅពេលដែលការឯកភាព៥ចំណុចត្រូវបានពុមព្រៀងគ្នាកាលពីឆ្នាំមុន APHR បានចង្អុល បង្ហាញថាការខ្វះខាតពេលវេលា និងយន្តការអនុវត្តបានធ្វើឱ្យស្ទើរតែគ្មានបុសិទ្ធភាព ទាល់តែសោះ។ ដោយសារឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិដែលបានបុព្វិត្តិដោយ SAC ក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំ កន្លងមក វាក៏ជាពេលវេលាដ៏សមរម្យបំផុតសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលយោធាក្នុងការបុរេសម័យខនឹង **ផលវិបាកពិតប្រាកដសម្រាប់សកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ពួកគេ។** ផលវិបាកបែបនេះគួរតែ រួមបញ្ចូលការព្យួរសមាជិកភាពរបស់ម័យ៉ាន់ម៉ានៅក្នុងអាស៊ាន។ ការហាមឃាត់ការធ្វើដំណើរ

ASEAN PARLIAMENTARIANS FOR HUMAN RIGHTS

សម្រាប់ Min Aung Hlaing និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋបាលរដ្ឋរបស់គាត់ (SAC) នៅក្នុងតំបន់; គោលដៅដាក់ទណ្ឌកម្មបុរាណវិទ្យា និងមេដឹកនាំនៃរដ្ឋបុរាណវិទ្យាដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការបុព្វិត្ត ឧក្រិដ្ឋកម្ម បុរាណវិទ្យាមនុស្សជាតិ និងផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ចរបស់ពួកគេ។

ទី៣ មូលមតិគ្នាអំពីការនាំឱ្យមាន “ការសន្ទនាក្នុងន័យស្ថាបនាក្នុងចំណោមភាគីទាំងអស់” ដើម្បី “សុំរកដំណោះស្រាយដោយសន្តិវិធី” ចំពោះជម្លោះដែលកើតឡើងដោយយោធា ហើយផ្តល់ ឱ្យបេសកជនពិសេស អាស៊ាននូវបេសកកម្មដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការសន្ទនាបែបនេះ។ មួយឆ្នាំ ក្រោយមក បេសកជនពិសេសទាំងពីរ មិនត្រឹមតែមិនបានធ្វើការសម្របសម្រួលណាមួយក្នុង ការសម្របសម្រួលកិច្ចសន្ទនាប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែបានជួបតែ តំណាង យោធា និងមិនមែនជា តំណាងតែមួយនៃរដ្ឋាភិបាលរួបរួមជាតិសម្រាប់មីយ៉ាន់ម៉ា (NUG) ដែលតំណាងឱ្យរដ្ឋាភិបាល ជាប់ឆ្នោតតាមបែបបុរាណវិទ្យា និងទទួលបានការគាំទ្រពីបុរាណវិទ្យាមីយ៉ាន់ម៉ាភាគច្រើន។ ដូច្នេះហើយ **យើងជំរុញឱ្យអាស៊ានជួបជាបន្ទាន់ និងជាសាធារណៈជាមួយ NUG** តំណាងអង្គការ បុរាណវិទ្យា ជនជាតិភាគតិច (EAOs) ក៏ត្រូវតែបញ្ឈប់ទៅក្នុងកិច្ចសន្ទនាបន្តទៀត ដើម្បីធា នាថាសំឡេងទាំងអស់ត្រូវបានឮ។

ទីបំផុតរដ្ឋបុរាណវិទ្យាបានបង្កឱ្យមានមហន្តរាយសេដ្ឋកិច្ចលើបុរាណវិទ្យាមីយ៉ាន់ម៉ាចំនួន 54 លាននាក់ ដោយពាក់កណ្តាល នៃពួកគេធ្លាក់ចូលទៅក្នុងភាពក្រីក្រ ហើយសេដ្ឋកិច្ចរបស់បុរាណវិទ្យានេះបាន ធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុកដោយ ១៨% នេះបើ យោងតាមធនាគារពិភពលោកដែលធ្វើឱ្យ ការចែកចាយជំនួយជាបញ្ហាភាពបន្ទាន់ និងភាពចាំបាច់បំផុត។

ផែនការរបស់អាស៊ានក្នុងការផ្តល់ជំនួយតាមរយៈមជ្ឈមណ្ឌលសម្របសម្រួលអាស៊ានសម្រាប់ ជំនួយមនុស្សធម៌លើការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ (AHA Centre) មិនត្រឹមតែមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ប៉ុន្តែបានបង្ហាញឱ្យឃើញច្បាស់ថាមិនបានទៅ ដល់បុរាណវិទ្យាដែលត្រូវការជំនួយនោះទេ។

ផ្ទុយទៅវិញអាស៊ានគួរតែចាប់ផ្តើមកិច្ចសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយ **សហគមន៍ មូលដ្ឋាន និង អង្គការសង្គមស៊ីវិលរបស់បុរាណវិទ្យាមីយ៉ាន់ម៉ា ក៏ដូចជាទីភ្នាក់ងារអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ** ដើម្បីផ្តល់ ជំនួយ បុគ្គល ដោយបុរាណវិទ្យានៅក្នុងបុរាណវិទ្យាដោយផ្ទាល់ដល់បុរាណវិទ្យាដែលត្រូវការជំនួយ។ ដោយសារទំហំនៃជំនួយដែលត្រូវការ និងបុគ្គលនៃការរារាំងការផ្តល់ជំនួយមនុស្សធម៌ដោយពួក យោធា។ ការសហការជាមួយទីភ្នាក់ងារដែលមាន បទពិសោធន៍ ក្នុងដំណើរការបុគ្គលិក មនុស្សធម៌ក្នុងបុរាណវិទ្យាមីយ៉ាន់ម៉ា នឹងជួយធានាថា អន្តរាគមន៍របស់អាស៊ានអនុវត្តតាម គោលការណ៍ "មិនបង្កគ្រោះថ្នាក់"។

យើងក៏ជំរុញឱ្យបុរាណវិទ្យាមីយ៉ាន់ម៉ា ជាពិសេសបុរាណវិទ្យាមីយ៉ាន់ម៉ា អនុញ្ញាតឱ្យអ្នកដែលរត់គេចពីការធ្វើ ទុក្ខបុកមុញ្ញ និងអំពើហិង្សា ឆ្លងកាត់ព្រំដែនរបស់ខ្លួន សុំរកសិទ្ធិជុំកោន និងទទួលជំនួយ មនុស្សធម៌។

ជាចុងក្រោយ យើងជំរុញឱ្យដៃគូសន្ទនារបស់អាស៊ាន និងសហគមន៍អន្តរជាតិគាំទ្រអាស៊ាន ក្នុង ការធានាថា ខ្លួនអាច ទទួលយកតួនាទីដឹកនាំក្នុងតំបន់ដែលត្រូវការក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹង ស្ថានភាពនៃទំនាញមួយនៅក្នុងបុរាណវិទ្យាមីយ៉ាន់ម៉ា រួមទាំងការគាំទ្រការអនុវត្តអនុសាសន៍ មួយចំនួនខាងលើ។

ASEAN PARLIAMENTARIANS FOR HUMAN RIGHTS

សំណួរទៅកាន់មេដឹកនាំអាស៊ាននៅពេលនេះ៖ តើអ្នកនឹងអនុញ្ញាតឱ្យយោធាបន្តប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋ កម្មសង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្ម បុរាណបរិច្ឆេទសុខាភិបាល និងគំរាមកំហែងដល់សន្តិសុខមនុស្ស និង ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់រយៈពេល មួយឆ្នាំទៀត ដែរ ឬទេ?
ភាពដែលអាចជឿជាក់បានរបស់អាស៊ានអាស្រ័យលើសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការធ្វើសកម្មភាព សុបតាមការពិតនៃស្ថាន ភាពនៅក្នុងបុរេសម័យ៉ាន់ម៉ា។ **ក្រុមនេះមិនអាចរំពឹងថាយោធានឹង គោរពដោយខ្លួនឯងតាមលក្ខខណ្ឌនៃការមូលមតិគ្នាប្រាំចំណុច ឬបទដ្ឋានអន្តរជាតិ ឬ មនុស្សធម៌ណាមួយសម្រាប់បញ្ហានោះឡើយ។**

ដោយក្តីគោរព

សមាជិកសភាអាស៊ានដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស (APHR)

CC: ដៃគូសន្ទនាអាស៊ាន

- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Will Nankervis ឯកអគ្គរដ្ឋទូតអូស្ត្រាលីប្រចាំអាស៊ាន
- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Diedrah Kelly ឯកអគ្គរដ្ឋទូតកាណាដាប្រចាំអាស៊ាន
- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Deng Xijun ឯកអគ្គរដ្ឋទូតចិនប្រចាំអាស៊ាន
- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Igor Driesmans ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំអាស៊ាន
- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Shri Jayant N. Khobragade ឯកអគ្គរដ្ឋទូតឥណ្ឌាប្រចាំអាស៊ាន
- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Chiba Akira ឯកអគ្គរដ្ឋទូតជប៉ុនប្រចាំអាស៊ាន
- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Lim Sungnam ឯកអគ្គរដ្ឋទូតកូរ៉េប្រចាំអាស៊ាន
- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Stuart Calman ឯកអគ្គរដ្ឋទូត New Zealand ប្រចាំអាស៊ាន
- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Alexander Ivanov ឯកអគ្គរដ្ឋទូតរុស្ស៊ីប្រចាំអាស៊ាន
- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Jon Lambe ឯកអគ្គរដ្ឋទូតចក្រភពអង់គុសប្រចាំអាស៊ាន
- ឯកឧត្តម/លោកជំទាវ Melissa A. Brown ភារិណាវិ a.i. បេសកកម្មសហរដ្ឋអាមេរិកប្រចាំអាស៊ាន